

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑΣ.

Ετησία διὰ μὲν τοὺς ἐνταῦθα κ.
κ. συνδρομητάς, δρ. διατ. 12.
Εξαμηνία » » 6.
Διὰ δὲ τοὺς ἐν τῇ λοιπῇ
Ἑλλάδι ἐτησία . . . δραχ. 14.
Εξαμηνία » » 7.
Διὰ τοὺς ἐν τῇ Τουρκίᾳ ἐ-
τησία φράγ. 15.
Διὰ τοὺς ἐν Εὐρώπῃ » 20.
Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται λ. 30.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ.

Ἡ δὲ καὶ τοὺς Νόμους τῆς Πατρίδος καθάπερ τιτὰς θεοὺς δευτέρους συντηρεῖν καὶ ἡ παραβα-
νει τις αὐτοὺς ἢ γενομένη ἐπιχειρῇ, σπουδῇ πάσῃ κωλύειν καὶ πάντα τρόποις ἐναντιοῦσθαι.
(ΙΕΡΟΚΛΗΣ).

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΣ
ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑΣ.

Διὰ πᾶσαν εἰδοποίησιν μέχρι
τῶν 10 στίχ. δραχ. 4.
Διὰ τὰ δικαστικά ἔγγραφα
τὸν στίχον Λεπ. 20.
Διατριβαὶ γίνονται δεκταὶ εὐ-
σχημῶς γεγραμμέναι καὶ μη-
δαμῶς καθαπτόμεναι τινος βα-
ναύσως ἢ χλευαστικῶς.
Διὰ πᾶσαν διατριβὴν τὸν
στίχον λεπτ. 40.

Ἄλυτος λύσις.

Α'.

Πρόκειται περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Ἑλληνικῆς Ἰθαγενείας τῶν ἐν Τουρκίᾳ παρεπιδημούντων Ἑλλήνων, οὗ τινος τὴν λύσιν διεσάλπισεν ἡ δημοσιογραφία κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας, διαβεβαιούσα τὸ κοινὸν ὅτι ἐγένετο αὕτη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προτάσεων τῆς Κυβερνήσεώς μας, ἃς παρεδέχθη τυφλοῖς ὄμμασιν ἡ ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις. Τινὲς μάλιστα ἐκ τῶν ἐφημερίδων αἰτίνες ἔσπευσαν νὰ δημοσιεύσωσιν ἄνευ ἐπιφυλάξεως τὴν αἰσίαν ταύτην λύσιν, τοῦ προκειμένου ζητήματος, ἀνέκουςαί εἰς τὰ διάφορα κόμματα τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτευομένων, ἀμφισβητοῦσι τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸ ἐνεστῶς Ὑπουργεῖον καὶ ἐπιμένουσιν ὅτι ἡ δόξα ἀνήκει εἰς ἄλλους.

Τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅχι μόνον δὲν ἐλύθη, ὡς ἐσχυρίζονται καὶ διασαλπίζουν οἱ τὸν στέφανον τῆς δοξῆς ἀμφισβητοῦντες, ἀλλὰ τοσοῦτον περιπλέχθη ὥστε ἀκατόρθωτος ἀποβαίνει ἡ λύσις αὐτοῦ. ἔκτός ἐάν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ αἱ συνήγοροί της περὶ ὑποθέσεων καὶ ζητημάτων, οἷον τὸ προκείμενον, ὧν τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος ἀγνοοῦσιν, σκοπὸν ἔχουσι νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ συμφέροντα τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων, εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ὀθωμανῶν, καὶ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ὡς ἀντάλλαγμα τοιαύτης θυσίας, δοθῇ, οὐδὲν ἄλλο λύσις, διὰ μόνον τὸν λόγον, ἵνα τὸ τοιοῦτον ζήτημα τοῦ λοιποῦ παύσῃ ὑφιστάμενον. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον καὶ τὸ ζήτημα μένει ἄλυτον, καίτοι διακωδωνιζομένης τῆς λύσεώς του.

Ἡ θέσις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀπέναντι τῆς ὀθ. Πύλης, ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ἀλύτου τούτου ζητήματος, εἶναι δυσχερὲς δυσχερεστάτη, διότι αἱ προκατόχοι Κυβερνήσεις μας, ὅσαι ἀπεπειράθησαν νὰ λύσωσιν αὐτὸ, εἴτε ἐξ ἀγνοίας καὶ πλάνης εἴτε ἀπὸ ὑπερβολικὸν ζήλον ὅπως ἐπιτύχωσι τὴν λύσιν του, ὑπέβαλον αἰτήσεις καὶ μετὰ ταύτας προτάσεις εἰς τὴν Ὑ. Πύλιν δι' ὧν χορηγοῦσιν αὐτῇ δικαιώματα τὰ ὅποια, οὔτε δυνάμει τῶν συνθηκῶν οὔτε δυνάμει τῶν διπλωματικῶν ἐθίμων καὶ τῶν διεθνῶν σχέσεων ἔχει, καὶ ἐπὶ τούτων (τῶν προτάσεων) βραχυμένῃ ἡρόνηθη καὶ ἀρνεῖται ἀνέκαθεν ἡ Πύλη τὴν λύσιν ἐν δικαιοσύνῃ. Πιεζομένη δὲ εἰς τὰς παρούσας δυσχερεῖς περιστάσεις τῆς ἔλαμε χρῆσιν τῶν μέσων ἐκείνων, ὧν κάμνει συνήθως χρῆσιν εἰς δικαίας αἰτήσεις ὀχληρῶν ἀπαιτητῶν, παραπέμπουσα αὐτοὺς ἐνώπιον ἐπιτροπῆς, πρὸς λύσιν ζητήματος οἰουδὴποτε, μένουσα πάντοτε ἐλευθέρᾳ νὰ παραδεχθῇ ἢ ἀπορρίψῃ τὰς αἰτήσεις καὶ προτάσεις τοῦ αἰτούντος, ἐάν δὲν δυνηθῇ ν' ἀποφύγῃ μὲ τὸ Μπακαλὸυμ τὸν σχηματισμὸν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τὴν συγῆλσιν αὐτῆς πρὸς συζήτησιν τῆς ἐκκρεμοῦς διαφορᾶς ἢ ζητήματος. Ἐνώπιον λοιπὸν ἐπιτροπῆς παρέπεμψεν ἡ Πύλη τὸ ζήτημα τοῦτο τὸ σπουδαῖον, τὸ σοβαρὸν, τὸ μέγα, ὡς φρονοῦσιν οἱ ἀσχολούμενοι εἰς τὴν λύσιν του, ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῆς ὁποίας θ' ἀναμένεται ἡ λύσις του. Τοιαῦτα δὲ ἐπιτροπαὶ πλείστα ὅσαι ὑπάρχουσιν ἐν Κων/πόλει σχηματι-

σθεῖσαι πρὸ πολλῶν δεκάδων ἐνιαυτῶν καὶ σχηματιζόμεναι καθ' ἐκάστην πρὸς λύσιν τοιούτων καὶ παραπλησίων ζητημάτων, οὐδέποτε ὁμῶς οὐδεμία ἐξ αὐτῶν εἰργάσθη καὶ ἂν εἰργάσθη, πρὸς τὸ θεσθῆναι, οὐδὲν ἐξήλθεν ἀποτέλεσμα ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῆς.

Ἐννοοῦμεν τὸν λόγον δι' ὃν διαδίδονται τὰ τοιαῦτα καὶ τὸν σκοπὸν τῆς μετὰ τόσης ταχύτητος δημοσιεύσεως ἀναληθῶν γεγονότων ὡς ὀριστικῶν καὶ τετελεσμένων, ἀλλ' ἡ διαστροφή αὕτη εἰς τὰς παρούσας μάλιστα περιστάσεις, μακρὰν τοῦ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς πηδαλιούχους τοῦ Κράτους ἡμῶν, ζημιᾷ τοὺς ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνας, περὶ ὧν πρόκειται, ὠφελοῦνται δὲ ἐκ τούτου καὶ αὐτοὶ οἱ καπηλευθέντες καὶ καπηλευόμενοι τὴν ἑλληνικὴν ἐθνικότητα ἐν τῇ Τουρκίᾳ καὶ εὐάριθμοι φαῦλοι, οἵτινες ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ὑπαλλήλων τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐμπορεύονται τὴν ἑλληνικὴν ἐθνικότητα πωλοῦντες Διαβατήρια, Διαμονητήρια καὶ πᾶν ἄλλο ἔγγραφο τῶν ἑλληνικῶν προξενικῶν ἀρχῶν εἰς μὴ Ἑλληνας, δυνάμει τῶν ὁποίων οὗτοι ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς, ἐνῶ τὴν προτεραιότητα ἔχουσιν ὀθωμανοὶ, καὶ ὡς τοιοῦτοι γνωστοὶ εἰς αὐτὰς τὰς ὀθωμανικὰς ἀρχάς. τούτων, τῶν ψευδελλήνων, ὁ ἀριθμὸς μόλις ἀνέρχεται εἰς δύο ἢ τὸ πολὺ εἰς τρεῖς χιλιάδας διεσπαρμένων εἰς ἅπασαν τὴν Τουρκίαν. Χάριν δὲ αὐτῶν ἡ μάλλον χάριν τοῦ συμφέροντος Προξένων, Διεργασιῶν, ὑποπροξένων, Γραμματέων, Προξενικῶν πρακτόρων, Τμηματοάρχων καὶ Ὑπουργῶν ἀκόμη καὶ Πρέσβεων ἢ ἀντιπρέσβεων, ἀνεφύησαν διαφοραὶ καὶ ἐριδές, πρὸς βλάβην πάντοτε τῶν αὐτόχρημα ἑλλήνων, αἵτινες μετεβλήθησαν εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα, οὗ τινος ἡ λύσις κατέστη προβληματικὴ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.

Ἡ λύσις, ἡ δικαία λύσις τοῦ ζητήματος τούτου, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ συμφέρει εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν, διότι μετὰ ταύτην, κατὰ φυσικὸν λόγον, ἅπασαι αἱ ἐκκρεμῆς ὑποθέσεις τῶν Ἑλλήνων, αἵτινες μένουσι μετέωροι πρὸ τοσοῦτων ἐνιαυτῶν, φερούσης ἀείποτε τῆς Πύλης ὡς πρόσκομμα τὴν ἐθνικότητα τοῦ δικαίου Ἑλλήνος, θὰ ἐλθωσιν ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης εἰς συζήτησιν καὶ δοθῇ εἰς ἕκαστον Ἑλληνα τὸ κατακρατούμενον ἢ ἀρπαχθέν παρ' αὐτῆς τῆς ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ποσὸν, οὐτινος τὴν ἀπόδοσιν ἠρνεῖτο, ἀμφισβητοῦσα τὴν ἐθνικότητα τοῦ δικαίου Ἑλλήνος, οὐχὶ διότι ὁ ἀδικούμενος ὑπ' αὐτῆς δὲν ἦτο Ἑλληὴν, ἀλλ' ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ δικαίου του. Εἶναι δὲ τόσαι πολλαὶ αἱ ἀπαιτήσεις αὗται ὅσος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ Τουρκίᾳ Ἑλλήνων. διότι οὐδεὶς Ἑλληὴν ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Τουρκίας, ἔστω καὶ ἐπὶ μῆνα, χωρὶς νὰ ραβδισθῇ, νὰ φυλακισθῇ, ν' ἀπογυμνωθῇ καὶ νὰ τοῦ ἀφαιρεθῇ πᾶν ὅτι εἶχε, διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι ἦν Ἑλληὴν, τὴν ἐθνικότητα δὲ αὐτοῦ ἡμφισβήτησαν μετὰ τὴν ἀπογύμνωσιν καὶ τοιοιτοτρόπως πολλὰ πάμπολλα ἑκατομύρια χρημάτων ἑλληνικῶν, περιήλθον εἰς τοὺς Τούρκους, τὰ ὁποία μετὰ τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς τῶν, ἥτις εἰς οὐδὲν στηρίζεται, εἰμὴ εἰς τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς ἐθνικότητός των, ὀρεῖται ν' ἀποδώσῃ.

Δὲν πρόκειται λοιπὸν ἀπλῶς καὶ μόνον ν' ἀναγνωρίσῃ ἡ Πύλη τοὺς ἀμφισβητούμενους, ὡς μὴ Ἑλληνας, ἀλλὰ ν' ἀποδώσῃ εἰς ἕνα ἕκαστον ὅ, τι τῷ ἀφῆρσε καὶ ἀνάλογον ἀποζημιώσιν δι' ὅσας τοῦ ἐπροξένησε ζημίας ἐκ τῶν αὐθαιρέτων κατὰ Ἑλλήνων ἐπιθέσεων τῆς, ὅλαι δὲ αὐταὶ αἱ ἀπαιτήσεις χιλιάδων Ἑλλήνων, ἑκατομυρίων ποσοτήτων, μένουσι κεκαλυμμένοι ὑπὸ τὸν πέπλον τοῦ σκότους, καὶ ὁ πέπλος οὗτος εἶναι τὸ «ζήτημα τῆς Ἑλλήνων ἐθαγενείας» τὸ ὁποῖον ἐπιταυτοῦ ἐδημιούργησαν ὅπως καλύπτῃ πάσας τὰς κατ' Ἑλλήνων βικιοπραγίας καὶ τὰς ἀρπαγὰς τῶν ὀθωμανιδῶν. ἡ Πύλη ἐπομένως πολὺ καλῶς γινώσκουσα τὸ συμφέρον τῆς, παραδέχεται, (πρὸς ἐξοικονόμησιν χρόνου) τὰς αἰτήσεις τῆς Ἑλ. Κυβερνήσεως καὶ τὰς προτάσεις τοῦ ἐν Κων/πόλει πρέσβεώς μας, νὰ θεωρηθῶσιν Ἑλληνας οἱ μέχρι τοῦ 1858, ἀποκτήσαντες τὸ δικαίωμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἰθαγενείας, ἀλλὰ παραπέμπει ἐνώπιον ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς τὴν ἐξέτασιν ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, καὶ τοῦτο θεωροῦσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος γενόμενον καὶ ὡς θράμβον αὐτῆς τὸ διασαλπίζουσι, καὶ τὸν στέφανον τῆς δοξῆς ἀμφισβητοῦσι, τὰ κόμματα ἐν Ἑλλάδι.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν τηρούσης σιγὴν, ἐνῶ πρόκειται περὶ σπουδαίων ἑλληνικῶν συμφερόντων ἐν Τουρκίᾳ, αἵτινα μένουσιν ἐκκρεμῇ πρὸ πολλῶν ἐνιαυτῶν, προτατομένου τοῦ φάσματος τῆς Ἑλληνικῆς Ἰθαγενείας ἀείποτε ὑπὸ τῆς ἀδικούσης ἡμᾶς Τουρκίας, ἥδη, ἀφοῦ ἡ εὐθύθεια καὶ ἡ ἀνικανότης τῶν πολιτικῶν μας ἐπιτρέπει, ἐπιτροπαὶ ἐν τῇ Τουρκίᾳ νὰ ἐξετάζωσι καὶ ἀνακρίνωσι τὴν Ἑλληνικὴν Ἰθαγενείαν ἑκάστου Ἑλλήνος καὶ ἀποφασίσωσι περὶ τοῦ νομίμου ἢ τοῦ ἀνόμου αὐτῆς, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῶν θὰ κανονίσωσιν ἀναντιρρότως τὴν ἑλληνικὴν ἐθνικότητα ἐν τῇ Τουρκίᾳ, οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δικαίου καὶ τῶν νόμων, ἀλλ' αὐθαίρετως, ἡ Βουλὴ, ἐκπληροῦσα ἱερὸν καθήκον, ὀρεῖται ν' ἀπαιτήσῃ λόγον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν προκείμενην ὑπόθεσιν, καὶ ἀναγκάσῃ αὐτὴν νὰ καταστήτῃ γνωστὰς τὰς ἐνεργείας τῆς εἰς τὸ Πανελλήνιον, ὅπερ ἐνδιαφέρεται σπουδαίως εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τοῦ λοιποῦ εἰς οἰανδήποτε Ἑλ. Κυβέρνησιν νὰ χορηγῇ εἰς ξένας Κυβερνήσεις τὸ δικαίωμα νὰ ἐξελέγχουσι καὶ ἀνακρίνουσιν ἡμᾶς διὰ δικαιώματα κεκτημένα, τὰ ὁποία δυνάμει τῶν κειμένων τῆς πατρίδος μας νόμων ἀπολαμβάνομεν καὶ ἕκαστος πολίτης Ἑλληὴν εἰς οἰονδήποτε τοῦ κόσμου τόπον εὐρίσκεται δύναται νὰ διατηρῇ.

Ἡ Βουλὴ ἐκπληροῦσα ἐπίσης ἱερὸν καθήκον πρὸς τὴν πατρίδα, ἀνάγκη νὰ προσκαλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν τὰς μὲν εὐθέως προτάσεις αὐτῆς ἢ τῶν προκατόχων τῆς πρὸς τὴν Πύλιν ν' ἀνακαλέσῃ, καὶ ματαιωθῇ πᾶσα νέα περιπλοκὴ τοῦ ζητήματος, ἥτις ἀκαταλόγιστους ζημίας θὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὰ συμφέροντα τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων, τοὺς δὲ Προξένους καὶ ὑποπροξένους καὶ ἐν γένει τοὺς πράκτορας αὐτῆς ἐν τῇ Τουρκίᾳ νὰ διατάξῃ νὰ ἐνεργήσῃ εἰς ἕκαστον εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς δι-

καιοδοσίας του απογραφῆν τῶν παρεπιδημούντων Ἑλλήνων ἐν αὐτῇ, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περὶ Ἰθαγενείας Ἑλληνικοῦ Νόμου καὶ τῶν Πρωτοκόλλων τοῦ Λονδίνου, τῶν ἀφορώντων τὸ δικαίωμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἰθαγενείας εἰς τοὺς μετανάστες, καὶ τὸ ἐξαγόμενον τῶν ἀπογραφῶν τούτων νὰ θεωρηθῇ ὡς λύσις τοῦ ὑφισταμένου ζητήματος· τοιαύτη λύσις καὶ τὴν Υ· Πύλῃν ἀπαλλάσσει τοῦ κόπου νὰ σχηματίξῃ ἐπιτροπὰς καὶ νὰ δαπανᾷ χρόνον καὶ χρήματα ἐπὶ ματαίῳ, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἀπομακρύνει τοῦ ἐξουτελισμοῦ καὶ τῆς ταπεινώσεως.

Οἱ Φαναριῶται.

Χρὴ τοῖσιν καὶ τὴν ἱστορίαν οὕτω συγγράφασθαι ὥστε τῷ ἀληθεῖ μᾶλλον πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐλπίδα, ἢ περὶ οὐ καλαῖα πρὸς τὸ ἡδύ... οὕτως σοι κατὰ καὶ στάθμη ἱστορίας δικαίας.

Λουκ. πῶς δεῖ ἱστορ. συγγ. § 63.

Εὐρίσκειν εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ μεροληπτικῶς τὴν ἱστορίαν γράφοντες οὐχὶ πλέον δι' ἱστορικῶν ἐλέγχονται ἀποδείξεων, οὐχὶ διὰ λόγων ἀλλὰ δι' ἔργων. Εὐρίσκειν εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ προσβάλλοντες τὰς ἱεράς τῶν τεθνεώτων σιὰς, οἱ ταρασσόντες τὴν κόνιν αὐτῶν, ἣν καλύπτει ἡ ψυχρὰ τοῦ τάφου πλᾶξ, δὲν ἀντιπροσβάλλονται ὑπ' ἄλλων δι' ἀποδείξεων ὅπως καταπεισθῶσι περὶ τοῦ στρεβλοῦ τῶν ἰδεῶν αὐτῶν, ἀλλὰ μικρὰ δὲν εἰσάγονται ἐντὸς τοῦ τάφου, ἵνα ἐξ αὐτοψίας ἴδωσι τοὺς ἀνδρας ἐκείνους ἐναντίον τῶν ὁποίων τοσαῦτα μηχανορραφεῖς, καὶ λάθωσι πιστὴν καὶ ἀκριβῆ περὶ τούτων ἰδέαν. Εὐρίσκειν εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ λογιώτατοι καὶ λογιωτάτοι, ἀντὶ τῶν ἀμειβόντων δι' ἀδρῶν προσφορὰν ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους, διὰ τοὺς διηκεῖς κόπους καὶ μόχθους, οὗς ὑπὲρ τῆς παραγωγῆς τῶν γραμμάτων καταβάλλουσι, ἀμειβόμενοι δι' ἀδρῶν... Ἀλλὰ τί ποιητέον ἀπ' οὗ ἡ ἐποχὴ εἶναι τοιαύτη (!) Καὶ ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀρκώμεθα μόνον εἰς τὰς ἐργώδεις προσβολὰς, ἀλλ' ἀνίγκῃ ἵνα προσπαθῇ ἕκαστος τὸ γ' ἐπ' αὐτῷ δι' ἱστορικῶν ἀποδείξεων νὰ ἐξαγάγῃ τῆς πλάνης εἰς ἣν τυχὸν περιέπεσον πολλοὶ, ἐκ τῶν ἀγενῶν καὶ παραδόξων ὕβρεων τῶν ἐξηγμένων.

Διὰ τοιούτων ὕβρεων ἐξυβρίσθη καὶ ὁλόκληρος τάξις ἀνθρώπων, οἵτινες διέπρεψαν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων· οἱ ἄνδρες οὗτοι ὀνομάζονται Φαναριῶται, εἶναι ἄνθρωποι οὐχὶ πνεύματα διαβολικά, ὅπως ἐχαρκτήρισεν αὐτοὺς ὁ λογιώτατος συντάκτης τοῦ «Αἰῶνος», ἀνῆλθοντες εἰς τὴν ὁδοδόξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, δὲν εἶναι Φαρισαῖοι, δὲν εἶναι Ἰησοῦίται, ὡς ἐγενεολόγησεν αὐτοὺς ὁ αὐτὸς συντάκτης. Ἀλλὰ πρὸς τί ἡ τοῦ «Αἰῶνος» καὶ τοῦ λογιωτάτου αὐτοῦ συντάκτου ἐνταῦθα μνεία;

Διατρίβῃ τις ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν οἱ Φαναριῶται (μελέτη α.) ἐδημοσιεύθη (τῇ 31 Δεκεμβρίου 1875) ἐν τῇ ἐφημερίδι «Δαφν», ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ κ. Σπ. Λογιωτατίδου, ἐν ἣ προσπαθεῖ ὁ γράφων συνθηκολογήσας, ὡς φαίνεται, μετὰ τοῦ διαδόλου, ἵνα ἀναγάγῃ τὴν καταγωγὴν αὐτῶν εἰς αὐτὸν, καὶ παραλληλίζων τοὺς Φαναριώτας μετὰ τῶν Ἰησοῦιτῶν ν' ἀποδείξῃ τὴν συγγένειαν ἀμφοτέρων. Ἀνὰ τοὺς Ἰησοῦίτας καὶ τοὺς Φαναριώτας ἐκ παραλλήλου ἐξετάσωμεν, γράφει ὁ λιβελλογράφος, θέλομεν αὐτὸν τὸν διάβολον γνωρίσει διὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἐκυτῶν καὶ ἐκείνου ἔργοις θέλομεν καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Φαρισαίους οἰκισθῇ περισσώτερον, εὐρίσκοντες τοὺς ἀπογόνους τῶν ἐν μέσῳ ἡμῶν ἀναστρεφόμενους» (ἀριστα!!). Οἱ Φαναριῶται ἐκακίσθησαν καὶ ἄλλοτε ὑπ' ἄλλων, οὐδεὶς ὅμως τῶν τοιούτων ψευδοκατηγόρων ἐτόλμησε νὰ γενεολογήσῃ αὐτοὺς ἐκ τοῦ διαδόλου, οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ ὀνομάσῃ αὐτοὺς Ἰησοῦίτας, οὐδεὶς Φαρισαίους. Ἀλλὰ οἱ ἀληθεῖς ἱστορικοὶ τῶν τυχῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους μετὰ τὴν ἄλωσιν δὲν ἔπαυσαν ἐπαίνουντες τοὺς Φαναριώτας, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ παραλείπωσι καὶ τὰς κακίας αὐτῶν, διότι οὐδέποτε καὶ οὐδαμῶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δύναται νὰ ὑφίσταται τὸ ἀγαθὸν ἀνευ τοῦ κακοῦ. Καὶ ξένοι καὶ ἡμέτεροι, ἀληθεῖς ἀναδιφῆται τῶν τῆς ἱστορίας σελίδων, ἀληθεῖς ἱστορικοὶ, οὐδαμῶς ἠρνήθησαν νὰ ῥίψωσι τὴν λευκὴν αὐτῶν ψῆφον ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐκτὸς ὅτι εἰργάσθησαν καὶ συνετέλεσαν κατὰ τὸ ἐνὸν τῶν περιστάσεων ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς παλληγιγενεσίας, ἀπώλεσαν τέλος καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῆς, ἐνῶ ἡδύνατο νὰ σώσωσιν αὐτήν. Εἰς τὴν τῶν περὶ τούτων μελέτην ἀπὸ τινος ἐγκύβας, ὀλίγα ἐκονα δέον νὰ γράψω περὶ Φαναριωτῶν, καίτοι ὕστερος πάντων ἱῶς, οὐχὶ διότι ἔχω ὑπ' ὅψιν τὸ εὐαγγελικὸν ὅτι καίτοι ἐσχατος ὢν γενήσομαι πρῶτος, ἀλλὰ διότι ἐλπίζω ὅτι καὶ τὰ ἐμὰ ἀποδεχόμενοι οἱ ἀναγνόντες πρότερον τὰ τῶν ἄλλων. Καίτοι τὸ ἔργον, ὅπερ ἀναλαμβάνω οὐκ ἔστι μικρὸν, καὶ τοῦτο ὁ μακαρίτης Στέφανος Κανελλὸς εἶχεν ὀμολογήσει, γράφων τῇ 1822 τῷ Carl Iken ἐξ Ἐιδελβέργης — ἀπόσον τοῦτο τὸ τάγμα — ἔλεγεν — τῶν Φαναριωτῶν ὠφέλησεν ἢ ἔβλαψεν, πόσον ἡδύνατο νὰ ὠφελήσῃ ἢ νὰ βλάψῃ εἰς διαφόρους καιροὺς δὲν εἶναι μὲ φαίνεται τόσον εὐκόλῳ νὰ προσδιορισθῇ,

καίτοι τοιοῦτον τὸ ἔργον ἀποδύομαι εἰς τὸν ἀγῶνα, προσπαθὼ νὰ διατρέξω τὸ στάδιον καὶ νὰ φθάσω εἰς τὸ τέρμα.

Ἴνα δώσω μικρὰν μὲν ἀλλ' ἀκριβῆ περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἰδέαν, διεῖλον τὴν προκειμένην μελέτην εἰς τέσσαρα μέρη, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁποίων θέλομεν ἐξετάσει τοὺς Φαναριώτας ὡς πολιτικοὺς, ἐν τῷ δευτέρῳ ὡς κληρικοὺς, ἐν τῷ τρίτῳ ὡς λογίους καὶ ἐν τῷ τετάρτῳ ἀνελίττομεν σελίδας τινὰς τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτῶν βίου.

Α. Εἰς τὸ μέρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπερ καλεῖται Φανάριον, μετενήχθη τῇ 1603 τὸ πατριαρχεῖον εἰς τὴν ἐνταῦθα γυναικείαν μονὴν τοῦ ἁγ. Γεωργίου, μεθ' οὗ, ἐννοεῖται, καὶ πάντες οἱ τοῦ πατριαρχείου ἀξιοματικοὶ (ὁφρακιά-λοι), κατὰρχσαν αὐτοὶ μετ' αὐτῶν ἐλθεῖν καὶ ἄλλαι οἰκογενεῖαι συνανέμεινθον καὶ οὕτω ἀπετέλεσαν ἀριστοκρατείαν τινά. Μεταξὺ τῶν κατοίκων τοῦ Φαναρίου ὑπῆρχε καὶ Παναγιώτης ὁ Νικόσιος, ἀνὴρ εὐφυῆς καὶ πεπαιδευμένος, τελειοποιήσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Παταδίῳ· ὁ ἀνὴρ οὗτος εἰδήμων κατὰ βάθος τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς Ἱταλικῆς, τῆς Λατινικῆς καὶ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἐπέτυχεν ὅτι ἀναδειχθῇ διερμηνεὺς τῆς Γερμανικῆς καὶ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν προσβείων, κατόπιν δὲ καὶ τῆς ὑψηλῆς Πύλης. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο δὲν εἶχε κατ' ἀρχὰς μεγάλην σημασίαν, ἀλλ' ὁ Παναγιωτάκης ἀνέδειξεν αὐτὸ μέγαν, διὰ πολλῶν τιμηθεὶς τιμῶν. Ὁ μέγας διερμηνεὺς ἦτο σύμβουλος τοῦ μεγάλου Βεζύρου εἰς ὅλα τὰ σπουδαῖα ζητήματα, ἀκολουθῶν αὐτὸν ἐν καιρῷ πολέμου καὶ συναγωνιζόμενος μετ' αὐτοῦ. Μετὰ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐδημιουργήθη τὸ τοῦ διερμηνέως τοῦ στόλου, ὅστις εἶχε κατώτερα τοῦ μεγάλου διερμηνέως προνόμια, ἀκολουθῶν τὸν ἀρχιναύαρχον, εἴτε περιεργόμενον τὰς νήσους ὅπως συναγάγῃ τοὺς φόρους εἴτε μεταβαίνοντα εἰς τὸν πόλεμον. Δι' ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἀξιωμάτων ἐτιμήθη ὁ περίφημος Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ἀνὴρ λίαν πεπαιδευμένος, σπουδάζας ἐν Παταδίῳ, Βονωνίᾳ καὶ Ῥώμῃ, ἐν τοῖς πανεπιστημίοις τῶν ὁποίων διήκουσε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ μαθήματα τῆς φιλοσοφίας καὶ ἱατρικῆς. Ἡ τιμὴ καὶ ὑπόληψις, ἣς ἀπῆλκεν ὁ Μαυροκορδάτος οὐ μόνον παρὰ τοῖς ὁμοθῆ-σκοις αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς καὶ αὐτοῖς τοῖς Εὐρωπαίοις, ἦτο τοσοῦτον ἐξαιρετικὴ, ὥστε ὁ μὲν Σουλτάνος ἀπένευμεν αὐτῷ τὸν τίτλον ἐξ ἀπορρήτων διὰ τὴν μεγάλην δεξιότητά, δι' ἣς διεξήγε τὰς μεγάλας τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους ἐπιχειρήσεις, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Λεοπόλδος μετὰ τὴν ἐν Κρόλοβιτς εἰρήνην τὸν τοῦ πρίγκηπος. Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου Νικόλαος ἀνεβιβάσθη διαδοχικῶς εἰς τὸν θρόνον τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας.

Οὕτω λοιπὸν ὁ Ἕλλην κατέστη λίαν ἀναγκαῖος διὰ τὴν Ὀθωμανικὴν κυβερνήτην, τὸ τοιοῦτον δὲ ἐπέσυρεν ὅπως οὖν τὸν σεβασμὸν τῶν κρατούντων πρὸς τοὺς κρατούμενους. Ἡ εὐδοκία αὐτῶν τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν δυνάμεων σέβσεως ἦτο ἀποκλειστικὸν ἔργον τοῦ διερμηνέως τῆς Πύλης, πολιτικοῦ διπλωμάτου, εἰδήμων τοῦ δημοσίου τῆς Εὐρώπης δι-καίου καὶ τῶν διπλωματικῶν ἐθῶν, πραγμάτων ἀγνώστων καὶ εἰς τοὺς πλέον πεπαιδευμένους ὑπουργοὺς τοῦ Σουλτάνου. Ὁ Ἕλλην Φαναριώτης δὲν ἠρέσθη μόνον εἰς ταῦτα· ἀνῆλθεν ὑψηλοτέραν βαθμίδα καὶ θέσας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὸ ἡγεμονικὸν στέμμα, διώκει μετὰ μεγίστης συνέσεως τὰς πλουσίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους· ἐπικρατεῖας, τὴν Βλαχίαν καὶ Μολδαβίαν. Αἱ δύο αὗται παραδουναδεῖαι ἡγεμονεῖαι ἐφθασαν εἰς ἀκμὴν ἐπὶ τῶν Φαναριωτῶν ἡγεμόνων· αἱ βιοποριστικαὶ τέχναι καὶ τὰ γράμματα ἐκαλλιεργοῦντο μεγάλως, σχολαὶ καὶ τυπογραφεῖα συνστήσαν, ὁ δὲ Ἕλληνισμός ἐφωτίσεν ἡδὺ, διαδιδόμενος, τὰς χώρας ταύτας, αἵτινες ἐν οὐ μικρῷ διετέλουν σκότει.

Οὕτω λοιπὸν κατόρθωσαν οἱ Φαναριῶται ν' ἀναλάβωσι τὰ ὕπατα τῶν ἀξιωμάτων παρὰ τῇ Τουρκικῇ κυβερνήσει, καὶ τοῦτο οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων· τὸ αἶσθημα τῆς φιλοπατρίας συνδεδεμένον μετὰ τοῦ πρὸς τὴν θρησκείαν αἰσθήματος, ἐγένετο ἐν ταῖς ψυχαῖς πολλῶν κατοίκων τοῦ Φαναρίου τὸν ζῆλον ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῶν πρὸς τοὺς ὁμοθῆ-σκους αὐτῶν προνομίων, ἅτινα πολλὰκις παρεδίδοντο οἱ Τούρκοι Σουλτάνοι, καὶ τῆς διατηρήσεως τοῦ μεγαλείου τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὅλη ἡ ὑπεροχὴ, ἣν εἶχον οὗτοι παρὰ τῇ Πύλῃ, ἦτο μὴδὲν ἀπέναντι τῶν δυστροπιῶν τῶν παλιμβούλων καὶ ἀγερώχων Σουλτάνων καὶ Βεζύρων πολλάκις· καὶ αὐτῶν αἱ κεφαλαὶ ἐκυπτον συχνάκις ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ἀκινάκην, ὅσας ἐφαίνοντο πῶς ἐναντίον πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς Πύλης. Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν σφύρας καὶ ἀκμονοῦς ἔκειντο οἱ Φαναριῶται πολιτικοί. Ἐάν μὲν ἐξυπηρετοῦν τὰ συμφέροντα τῶν Ἑλλήνων, ἐπειδὴ ἀντέκειντο ταῦτα πρὸς τὰ τῶν κυρίων αὐτῶν, καθίσταντο ἀπεχθεῖς πρὸς αὐτοὺς, ἐάν δ' ἐπραττον τούναντιον, ἤρεσκον μὲν τοῖς ἄρχουσιν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἑαυτοῖς. Μεγάλῃ λοιπὸν ἀπητεῖτο περίσκεψις καὶ δι-πλωματικὴ δεξιότης παρὰ τοῖς ἀνδράσι τούτοις, ὧν ἡ ζωὴ ἐκρέματο ἀπὸ λεπτοτάτου νήματος. Ὅθεν οἱ κατηγοροῦντες τοὺς Φαναριώτας, ὡς χρωμένους δολοπλοκίαις καὶ περιφρο-νούντας καὶ τυραννούντας τοὺς ὑπ' αὐτοὺς, μεγάλως λανθάνονται ἐν ταῖς σκέψεσιν αὐτῶν. Ἡ ἱστορία δὲν ἐξετάζει τὰ πράγματα ἀπολύτως ἀλλὰ σχετικῶς πρὸς τὰς περιστάσεις, καὶ ὡς λαμβάνουσι χώραν. Ἐάν λάθωμεν ὑπ' ὅψιν τὰς αὐ-θαιρεσίας τῶν Σουλτάνων, τὴν ἰσχύϊν τῶν παρ' αὐτοῖς εὐνο-ουμένων, τὸ δύστροπον καὶ παλιμβούλον τῶν τυραννικῶν βε-ζύρων καὶ τὰς ἄλλας βίαιοπραγίας αὐτῶν, θέλομεν δικαιο-

λογῆσαι τὰς τυχὸν ὑπὸ τῶν Φαναριωτῶν διαπραχθείσας ἀδι-κίας καὶ τυραννίας. Ἐκακίσθησαν ὡς τυραννούντες καὶ πύ-ζοντες διὰ βαρέων φόρων τοὺς ἰθαγενεῖς Μολδοβλάχους· ἀλλ' ἐάν λάθωμεν ὑπ' ὅψιν τὰς μεγάλας ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας εἶχον οὗτοι ἀπέναντι τῆς Πύλης, θὰ δικαιώσωμεν τοὺς πρά-ξαντας ταῦτα· διότι ἄλλως οὐ μόνον κατ' αὐτῶν καὶ ὅλην κλήρου τῆς οἰκογενείας τῶν ἀπηλεῖτο παντελὴς καταστρε-φῇ, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῶν ἔτι τῶν Ἑλλήνων. Ὁ περίφημος Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος λ. χ. μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐφυλακίσθη, ἡ περιουσία αὐτοῦ ἐδημεύθη καὶ μόλις ἐσώθη πληρώσας τοῖς κρατοῦσι τριακόσια πούγγια, διὰ τὸν λόγον ὅτι δῆθεν ἐκόλυσε τὸν Βεζύρην Καρὰ Μουσταφᾶν τοῦ νὰ κυριεύτῃ τὴν Βιέννην. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδὲν εἶναι ἐάν λάθωμεν ὑπ' ὅψιν ὅτι ὁ μὲν Ἀλέξανδρος Γκίκας ἐκαρτομή-θη ἀπέναντι τῶν ἀνακτόρων ὡς διαβληθεὶς ὑπὸ τοῦ Βεζύρου, ὁ δὲ Ἰωάννης Καλλιμάχης καὶ Νικόλαος Σούτσος ἐκαρτο-μήθησαν ἐπίσης θεωρηθέντες κατάσκοποι, καὶ ἄλλοι ἄλλους ὑπέστησαν ἀδίκους φόνους. Ἐν τούτοις καὶ τὰ ἡ κεφαλὴ αὐτῶν ἦν ἀεικοπε ὑπὸ τὴν ἀγχόνην, ὑπερῆσπίζον τὰ συμφέ-ροντα τῶν Γραικῶν ὅσας ἐκδύνατο, ὁ δὲ Παναγιώτης Νικό-σιος κατώρθωσεν ὅπως ἐκδοθῇ χάτ-ι-σερὶ πρὸς διατήρησιν τῶν ἐπὶ τοῦ ἁγ. Τάφου δικαιωμάτων τῶν ὁρθοδόξων. Ἀδί-κως λοιπὸν κατακρίνουσι τοὺς Φαναριώτας πολιτικοὺς οἱ μὴ διακρίνοντες ἐν αὐτοῖς οὐδὲ μικρὰν ποσότητα αἰσθήματος φι-λοπατρίας· διότι ὅσας ἐκδύνατο ἀνέπτυσσαν αὐτοὺς. Πολ-λοὶ, φερέειπιν, κατηγόρησαν τὸν Νικόσιον ὡς συνετέλεσαντα κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Κρήτης· καὶ ὅμως ἰδοὺ τί λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ Μπουνιαλῆς, ὁ γράφας περὶ τῆς πολιορκίας ταύτης ἀέθελε καὶ τοὺς χριστιανούς· ἴσταν καὶ τὸν ἀπατόν του. Παράδειγμα τρανώτατον τῶν λεγομένων τὰ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν διαδραματισθέντα, ἡ σπαργανω-τῆς καὶ ἀρχηγὸς ἦν ὁ Φαναριώτης Ἀλέξανδρος Γψηλάντης.

Καὶ ἀνωτέρω εἴπωμεν ὅτι οἱ κατὰ τῶν Φαναριωτῶν γρά-ψαντες εἰσὶ καὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων, ἰδίᾳ ὅμως κατηγόρησαν αὐ-τοὺς ὡς ἡγεμόνας· ὁ Κούμας ἐν τῇ γενικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ καὶ ἄλλοι πικρῶς ἀλλὰ ἀδίκως ἐκφράζονται κατ' αὐτῶν. Ὁλό-κληρον κατ' αὐτῶν βιβλίον ἔγραψεν ὁ Τήνιος Γάλλος Ζαλ-λῶνης πολλὰ εἰπὼν ἀκρίτως, οὕτινος τὸ ὕβρεολόγιον δι' με-τεφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν. Ἀλλ' ὅμως τὰ ληρήματα αὐ-τῶν πολλοὶ τῶν νεωτέρων καὶ ἀρχαιοτέρων ἱστορικῶν ἀ-νήρεσαν, πολλὰς ὑπὲρ τῶν Φαναριωτῶν γράψαντες σελίδας. «Σοφώτεροι οἱ κρατούμενοι Ἕλληνες τῶν κρατούντων Τούρ-κων ὡς ἐκ τῆς σχέσεώς των πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους καὶ τῆς πρὸς τὰ γράμματα κλίσεώς των, εὐκαμπτοὶ καὶ ὑπουλοὶ ὡς ἐκ τῆς πολιτικῆς θέσεώς των, προσεκτικοὶ καὶ ἐπιτηδαιοὶ νὰ ὠρελῶνται ἐκ τῶν συμπιπτουσῶν περιστάσεων, καὶ ἔγον-τες συνήγορον, ἣν αἰσθάνεται ἀνάγκη οὐ ἥλικως κατώτερος ἀνθρώπου τῆς συνδρομῆς τοῦ ἡλικῶς ἀνωτέρου, παραιοῦσας, κατ' ὀλίγον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πολιτικὰ συμβούλια τῶν κρα-τούντων ὑπὸ διαφόρους ὑπηρεσίας, ἀν καὶ πάντοτε ὑποβλε-πόμενοι καὶ κινδυνεύοντες.» (Σ. Τρικούπη). Οἱ Φαναριῶται αὐτὸ τοῦ τῆς φιλοπατρίας καὶ εὐσεβείας ἐκακίστοις πυρὸς κατεδείκνυνον τῇ ἐξουσίᾳ τὸ ἀληθὲς αὐτῇ καὶ τοῖς κρατου-μένοις συμφέρον.» (Σ. Οἰκονόμος).

Β. Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα ἦτο μεγάλως ἀνεπτυγμέ-νον παρὰ τῷ Ἕλληνι μετὰ τὴν ἄλωσιν· διότι οὗτος ἀπω-λέσας τὴν προσφιλεστάτην αὐτοῦ πατρίδα, ἀνέθηκε τὰς ἐλ-πίδας αὐτοῦ εἰς τὸν τὰ πάντα κατὰ τὰς Αὐτοῦ βουλὰς διέ-ποντα Ὑψίστον. Μεγάλως ὅθεν ἐτίμα καὶ ἐσεβέτο καὶ τοὺς λειτουργοὺς τούτου, καὶ ἰδίως τὸν ἀνώτατον αὐτῶν ἀρχηγόν, τὸν Πατριάρχην, ὅστις, πρὸς τῇ ἀνωτάτῃ πνευματικῇ ἐπὶ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ ἐποπτεία, εἶχε καὶ τὴν πολιτικὴν. Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς χελεποὺς τούτους χρόνους ἦτο ἡ μόνη μήτηρ καὶ τροφὸς τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων. Καὶ οἱ Φανα-ριῶται λοιπὸν διερμηνεῖς ἡ ἡγεμόνες μέγαν ἔτρεπον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν σεβασμὸν· αὕτη δὲ ἐκτιμῶσα τὰς μεγάλας αὐ-τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους εὐεργεσίας πολλῶν ἐξ αὐτῶν, ἀπένευμεν αὐτοῖς τὸν τίτλον τοῦ μεγάλου λογοθέτου. Οἱ Φαναριῶται ἡγεμόνες ἡ διερμηνεῖς ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰ τῆς Ἐκκλη-σίας, προσεκαλοῦντο ἐν τοῖς συμβουλίαις, ἡ δὲ γνώμη αὐτῶν ἐθεωρεῖτο παρὰ τῷ Πατριάρχῃ καὶ τῇ Συνόδῳ σεβαστή. Ἐν ταῦτοις δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνῶμεθα ὅτι ἐνίοτε αἱ σκέψεις καὶ πράξεις αὐτῶν ἦσαν ἀντιθετοὶ πρὸς τὰ τῆς Ἐκκλησίας συμφέροντα. Καὶ ὅμως εἶναι ἀλήθεια ἀνεξέλεγκτος ὅτι οἱ ἐκ τῶν Φαναριωτικῶν οἰκῶν ἀναδύναντες τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὑπῆρξαν οἱ δραστηριώτεροι καὶ οἱ μᾶλλον πεπαιδευ-μένοι τῶν κατὰ καιροῦ πατριαρχευσάντων. Περὶ ταύτων φέρε εἴπωμεν τινά.

Ἰωαννίκιος ὁ Καρτζῆς ἀνῆκεν εἰς τὸν περίβλεπτον οἶκον τῶν Καρτζῆδων ἀναβάς τὸν θρόνον τῇ 1770 διώκησε μετὰ μεγίστης συνέσεως καὶ περινοίας· ἦτο ἀνὴρ πολυμαθὴς κάτοχος τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἄλλων ξένων γλωσσῶν. Τὸν Ἰωαννίκιον ὑπερέτερεν ὁ τούτου διάδοχος Σαμουὴλ ἐκ τῆς οἰκογενείας καταγόμενος τῶν Χαντσερίδων, τὸν ὁποῖον καὶ ὁ Κούμας ὀ-νομάζει ἀσάφηναν τῶν πατριαρχῶν ὅχι μόνον τῆς δεκάτης ὀγδόης ἐκατονταετηρίδος ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἀρχηγῶν. Ἀ-νὴρ ἐγκρατὴς τῆς τε θύραθεν καὶ Ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, ἀνηγορεύθη πατριάρχης τῇ 1763 κοινῇ ψήφῳ καὶ ἐπιδοκι-μασία τῶν τε κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Ἀναβάς τὸν θρόνον ἐ-πέφερε πολλὰς μεταρρυθμίσεις περὶ τὴν διοίκησιν τοῦ πα-τριαρχείου, ἡλάττωσε τὰ αὐλικὰ χρεῖα καὶ ἄλλας σωτηρι-

δεσπότης, επέφερε τροποποιήσεις. Ἐκ τῶν Φαναριωτῶν ἱεραρχῶν διέπρεψαν Σαμουὴλ ὁ Ἐφέσου, Ἰερεμίας ὁ Χαλκηδόνος, Μακάριος Βαλασόκης ὁ Ἐφέσου, καὶ ὁ πεπαιδευμένος Διονύσιος Καλλιάρχης, ὅστις ἀπὸ Λαρίσης ἀναρρηθεὶς εἰς τὸν τῆς Ἐφέσου θρόνον διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου, διὰ τῆς συστάσεως σχολείων καὶ διὰ τῆς υποστηρίξεως τῶν λογίων, κατέστη λίαν προσφιλεὶς τῷ ποιμνίῳ του.

Οὐ μόνον ἐκ τῶν διερχομένων καὶ ἡγεμόνων ἐξήρτητο ἐνίοτε ἡ τύχη τῶν πατριαρχῶν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν γυναικῶν τὸ ἐμπόριον τῶν σισυρῶν εἶχε μεγάλως ἀναπτύχθῃ, οἱ δὲ ἐνεργοῦντες τοῦτο μεγάλην εἶχον παρὰ τοῖς κρατοῦσιν ἰσχύν. Ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἐξετείνετο καὶ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, διότι οὗτοι ἐθεωροῦντο προὔχοντες, ἀναβιβάζοντες καὶ καταβιβάζοντες ἔστιν ὅτε καὶ Πατριάρχας. Ὁ Μαυρολάκης γούναρης π. χ. κατώρθωσε ὡς ἀναβιβάζει εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κοσμᾶν τὸν Γ'. διπλασιάσαντα τὸν πρὸς τὸν Σουλτάνον φόρον.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ θεωρῶνται παράδοξοι αἱ ἑκτακτοὶ αὐταὶ πράξεις τῶν Φαναριωτῶν, τὰς ὁποίας αὐτοὶ οὗτοι οἱ κληρικοὶ προεκάλουν πολλάκις. Ὅθεν ὁρθῶς παρετήρησεν ὁ εἰπὼν ὅτι αἱ Φαναριῶται διέσωσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἣν οἱ πατριάρχαι εἶχον ἐκθέσει εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον διὰ τῶν πεντηκονταετῶν αὐτῶν ἐξιδῶν. (Μ. Ρενιέρης).

Γ. Ἡ μεγαλητέρα εὐγνωμοσύνη ὅμως χροῶσται εἰς τοὺς Φαναριώτας διὰ τὴν πρὸς προαγωγὴν καὶ διάδοσιν τῶν γραμμάτων ῥοπὴν αὐτῶν· τοῦτο δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐναντίοι ὁμολογοῦσι. Ὁ Κούμας λέγει α ἐν γένει ἦσαν οἱ Φαναριῶται πλέον πεπαιδευμένοι παρὰ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἐκαλύφθη διὰ τοῦ σκοτεινοῦ πέπλου τῆς ἀμαθείας, καὶ μόλις εἰς ὀλίγα μέρη, ἐν οἷς ἡ χεὶρ τοῦ κυριάρχου δὲν ἐπέβλητο τοσοῦτον καταστρεπτικῶς, ὑπέφωσκε μικρὸν παιδείας φῶς. Ἡ Κωνσταντινούπολις, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ ἑδρα τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ἐπομένως καὶ ἡ ἑδρα τῶν Μουσῶν, καὶ μετὰ τὴν ὑποταγὴν αὐτῆς ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν, ὑπῆρξε πόλις τῶν γραμμάτων, διατηροῦσα ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν ἄλωσιν σχολὴν. Ἡ σχολὴ αὕτη ἀνεπτύχθη ἀφ' οὗ τὸ πατριαρχεῖον μετηνέχθη εἰς Φανάριον, διότι διετέλει ὑπὸ τε τὴν ἀμεσον ἐποπτείαν τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν προστασίαν τῶν Φαναριωτῶν. Ὁ ἐξ ἀπορρήτων Μαυροκορδάτος, πρὸ τοῦ ν' ἀναλάβῃ τὸ τῆς διερχομένης ἀξίωμα, ἐδίδαξεν ἐν τῇ πατριαρχικῇ σχολῇ πάντῃ εὐδοκίμως ἀναδείξας πολλοὺς σπουδαίους μαθητάς. Ὁ Μαυροκορδάτος ἦτο, ὡς ἦδη εἵπομεν, ἀνὴρ λίαν πεπαιδευμένος, φιλόσοφος βαθύς καὶ τοῦτο ἀποδεικνύουσι τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἐκδιδομένα τε καὶ ἀνέκδοτα, καὶ ἱατρὸς ἐκδοῦς ἐν Βοιωτίᾳ τὸ ἀξιολογώτατον περὶ κυκλοφορίας τοῦ αἵματος σύγγραμμα. Αἱ πολυαριθμοὶ αὐτοῦ συγγραφαί, ἡ ῥητορικὴ του, ἡ γραμματικὴ του, ἡ ἰουδαϊκὴ καὶ ῥωμαϊκὴ αὐτοῦ ἱστορία, διεχρυσαν τὴν πρῶτην φωτεινὴν ἀκτίναν, εἰς ἣν διετέλουν ἕως τότε σκοτίαν οἱ Φαναριῶται καὶ ἔταμον τὴν πρὸς τὴν ἀληθινὴν ἐλευθερίαν τοῦ πνεύματος ὁδόν, τὴν ὁδὸν τῆς εἰς τὰ ἀρχαῖα ἐπιστροφῆς, τῆς ἐν τῇ νεοποιᾷ αὐτῶν κρήνῃ ἀναδαπτίσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. (Κ. Μ. Βαρθολομαῖος). Ὅπως ἀναλάβῃ τις τὰ τοσοῦτον μεγάλα ἀξιώματα, ἀπαιτεῖτο ὅπως ἐκπαιδευθῇ πρότερον καλῶς οὐ μόνον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἄλλας ξένας γλώσσας. Διὰ τοῦτο ἐνησχολοῦντο παῖδες ὄντες εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, ἣν ἐξέμαθον ὡς τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν, τῆς Λατινικῆς, τῆς Ἰταλικῆς, ἰδίᾳ δὲ τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ὅς τοσοῦτον ἀριστα ἐξεμάθον, ὥστε καὶ μέχρι τούδε τὰ εἰς τὴν τουρκικὴν ἐκδοθέντα συγγράμματα αὐτῶν θαυμάζονται καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Τούρκων. Οὐ μόνον εἰς τὴν ἐκμάθησιν γλωσσῶν κατεγίνοντο, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν συγγραφὴν σπουδαιοτάτων συγγραμμάτων ἢ τὴν μετάφρασιν ξένων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολυασχολοῦ καὶ πολυκυμάντου αὐτῶν βίου. Τὰ συγγράμματα ταῦτα κατέχουσιν οὐκ εὐκαταφρόνητον θέσιν ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ.

Οἱ Φαναριῶται λοιπὸν ἦσαν λίαν φιλόμουσοι ἄνδρες, ἐμψυχοῦντες τοὺς τῶν γραμμάτων σκαπανεῖς· λογῶ τε καὶ ἔργῳ ἀκαθεῖς τόσοι εὐκολώτερον ἡδύνατο ν' ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοίαν τῶν ἡγεμόνων, καὶ νὰ προβιβάσῃ ὅσον εἶχε περισσοτέραν παιδείαν. (Σ. Κανέλλος). Οὐ μόνον δὲ ὑπεστήριζον καὶ ὑλικῶς ἐβόηθον τὴν πατριαρχικὴν σχολὴν, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ οὐκ ὀλίγας συνέστησαν σχολὰς προικοδοτήσαντες αὐτάς διὰ χρυσοδοσιῶν. Τὸ Βουκουρεστίον καὶ Ἰάσαιον, αἱ δύο αὐταὶ πρωτεύουσαι τῶν ἡγεμονικῶν, κατέστησαν ἀληθῶς κέντρα παιδείας· σχολαί, ἐν αἷς ἐδίδαξαν σπουδαῖοι τῆς ἐποχῆς διδάσκαλοι, καὶ τυπογραφεῖα ἐξ ὧν ἐξῆλθον οὐκ ὀλίγα λόγου ἄξια βιβλία, ἐκδόσμων τὰς δύο ταύτας πόλεις ἐν καιρῷ τῶν Φαναριωτῶν ἡγεμόνων.

Ἡ μεγάλη ὅμως ὡς πρὸς τὰ γράμματα πρόοδος ἐγένετο παρὰ τοῖς Φαναριώταις κατὰ τὰ προοίμια τοῦ παρόντος αἰῶνος. Μέγας διερχομὲνός ἦν, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Δημήτριος Μουρούζης, ἀνὴρ φιλομουσώτατος καὶ φιλογενέστατος, ἐφ' οὗ κατοικοῦντος εἰς Ἐπικρήνην μετηνέχθη αὐτοῦ ἡ πατριαρχεῖον καὶ ἡ σχολή. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἡ Πηγγενὴς ἢ μεγάλη αὕτη τοῦ Γένους σχολὴ ἤκμασε μεγάλως, διότι ἄνδρες τυχόντες συστηματικῆς παιδείας ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἐτάχθησαν διδάσκαλοι αὐτῆς. Ὁ ὑπὲρ τῶν γραμμάτων ζήλος αὐτοῦ, ὡς καὶ πάντων τῶν Φαναριωτῶν κατὰ

τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦτο τοσοῦτον μέγας, ὥστε ὁ πατριάρχης Γρηγόριος Ε. ἵνα ἐνθαρρυνῇ αὐτοὺς ἐν τῷ ἀγῶνι, ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀρχιερεῖς παροτρύνων πάντας πρὸς σύστασιν σχολείων καὶ καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων. Ὁ Δημήτριος ὠχρώσε τὴν πατριαρχικὴν σχολὴν δι' αὐτοκρατορικοῦ φορμᾶνίου τοῦ Σουλτάνου Σελλίμ Γ. ὅστις τοσοῦτον κύνει αὐτὸν, ὥστε γενικὸν ἐπόπτην ἀπάντων τῶν σχολείων τῶν κοινοτήτων ὠνόμασε. Οὐ μόνον ὁ πατριαρχικὴ ἀλλὰ καὶ ἄλλαι ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολαὶ συνέστησαν τῇ προστασίᾳ τῶν Φαναριωτῶν, ὥστε ὁ Βύσπορος κατὰ τοὺς χρόνους τούτους παρίστα θεάμα χαρμόσυνον διὰ τὰ γράμματα. Οἱ οἴκοι τῶν Φαναριωτῶν ἦσαν τὸ μόνον ἄστυον τῶν τῶν Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκεπτέων λογίων, οἵτινες εὐρισκόν ἐν αὐταῖς περιποίησιν ἱκανήν. Ὁ οἶκος τοῦ Γκίκα ἐχρoίμευσεν ὡς κατοικίαν ἐπ' οὗ ὀλίγον χρόνον τοῦ Βουλγάρως καὶ Θεοτόκη κατὰ τὴν ἐν τῇ βασιλευσύνῃ διαμονὴν αὐτῶν.

Ἀνωτέρω ὁμιλοῦντες περὶ τῶν ἡγεμόνων καὶ διερχομένων, ἐτάξαμεν ὡς ἰσχυόντας παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς γυναικῶν. Ἡ συντεχνία αὕτη τῶν γυναικῶν παρέστη λίαν ἀρωγὸς τῶν γραμμάτων· σχολαὶ συνίσταντο ἢ διετίθοντο αὐτά· οὐδεμίαν σχολεῖαν ἐφορία ἐξελέγετο, χωρὶς νὰ χοροστατοῦσι μετὰ τῶν ἐκλεγομένων οἱ γυναικῶν. Ὡς ἐπισήμου σισυροκρατοῦ ὄνομα ἀνακρόμεν ἐνταῦθα τὸ τοῦ Καστοριανοῦ Μανολάκη, ὅστις ἐκτός ὅτι ἀνασυνέστησε τὴν πατριαρχικὴν σχολὴν συνέστησε καὶ ἄλλας ἐν Χίῳ, Ἀρτῇ, Ἀνατολικῇ, καὶ τῇ πατρίδι αὐτοῦ Καστορίᾳ. Ἡ ὑπεροχὴ αὕτη τῶν γυναικῶν ἐπενέργει ἐπωφελῶς καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας εἰς τὰ γενικά τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους πράγματα, καὶ οἱ Ἀρχιγυναικοὶ εἶχον ἐν ἅπασι τὰ πρωτεῖα μετὰ τοῦ πρώτου τοῦ Φαναρίου ἀρχόντος (Σ. Βυζάντιος).

Ἰδοὺ ὅν ὁποῖον ἐνεργοῦντο ζήλου οἱ ἄνδρες οὗτοι, οἵτινες σκοπὸν προθέμενοι τὴν διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν φώτων ὑπὲρ αὐτῆς πάντοτε εἰργάζοντο. Πάντες οἱ ἄγῳτες, πάντες οἱ μόχθοι αὐτῶν πρὸς τοῦτο κατέτεινον. Ὡστε εἰ καὶ ζοφερόν ἀμαθείας σκότος ἐκάλυπτε τὸ πλεῖστον τοῦ ὀρίζοντος τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν ἄλωσιν, μία ἀκτὶς πνευματικῆς ζωῆς διαλύσασα τὴν ζοφώδη σκοτόμαιναν ἐφώτισε καὶ τὸν ὀρίζοντα τοῦ Φαναρίου.

Α. Εἰς τέσσαρα μέρη διελὼν τὴν προκειμένην μικρὰν μελέτην, ἐν τῷ τετάρτῳ προθέμεν ν' ἀνελεῖω σελίδας τινὰς τοῦ ἰδιωτικοῦ τῶν Φαναριωτῶν βίου. Ἀλλὰ φοβούμενος μὴ οἱ φίλοι ἀναγνώσκει βαρυνθέντες ἐγκαταλείψωσι με ἐν τῷ μέσῳ, θέλω ἀναφέρει ὀλίγα τινὰ ἐν τῷ μέρει τούτῳ περὶ τῶν Φαναριωτιστῶν, καθ' ὃν ὁ λιβελλογράφος φαρμακωτέρως ἐξετόξευσε τὰ βέλη αὐτοῦ. Αἱ γυναῖκες τοῦ Φαναρίου ἦτοι αἱ σύζυγοι τῶν μεγάλων διερχομένων, τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν λοιπῶν Φαναριωτῶν ἦσαν αἱ μᾶλλον πεπαιδευμέναι καὶ ἀπαιτεῖτο βεβαίως νὰ ᾔνοι τοιαῦται, καθότι ἀείποτε συναναστρέφοντο μετὰ μεγάλων προσώπων ἅτινα ἐσύχναζον ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν. Καὶ ἐν ᾧ, καθὰ ὁμολογεῖ ὁ φίλος, κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους viri alicui viderem sermonis dignitatem atque elegantiam retinebant, imprimisque ipsae nobiles mulieres, αἱ γυναῖκες τοῦ Φαναρίου ἐπίσης καταγινόμεναι εἰς τὰ γράμματα, συναναστρέφοντο μετὰ τῶν ξένων τῶν ἐπισκεπτομένων τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ συνωμίλουν μετ' αὐτῶν περὶ σπουδαίων ἀντικειμένων, πολιτικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἄλλων, ὧν ἦσαν πάντοτε ἐνήμεροι. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἰδήμονες ξένων γλωσσῶν μετέφρασαν καὶ ἐξέδωκαν διάφορα συγγράμματα, ἄλλαι κατεγίνοντο εἰς τὴν ποίησιν μεγάλως ἐπιτυχάνουσαι εἰς τὴν στιχομυθίαν, καὶ ἐν γένει ἡ κυριώτερη αὐτῶν ἐνασχόλησις ἦσαν τὰ γράμματα.

Πρὸς ἀποδείξιν τῶν λεγομένων ἀρκετὰ τὰ περὶ τῆς Ροζάνδρας Μαυροκορδάτου, τῆς ἐξόχου ταύτης Φαναριώτισσος γυναικὸς ὑπὸ τῶν συγχρόνων ἱστορικῶν ἀναφερόμενα. Καίσαρις ὁ Δαπόντες σύγχρονος χρονογράφος λέγει, ὁμιλῶν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Ἀλεξάνδρου, ὅτι ἦν υἱὸς αὐτῆς δόμνης Ροζάνδρας τῆς ἐλλογίμου καὶ σοφωτάτης, ἡ ὁποία ἦτο μαθήτρια τοῦ σοφωτάτου ἐκείνου Καρυοφύλλου καὶ τόσοι ἐπροχώρησαν εἰς τὰ Ἑλληνικά καὶ ἐγένοντο ὀνομαστοί, ὅπου ἤρχοντο περιηγηταὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ εὐνομιλοῦσαν μὲς τῆς καὶ θαύμαζον τὴν σοφίαν τῆς. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀπολαύουσαι τὴν εὐνοίαν πολλῶν γυναικῶν τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν ὑπουργῶν, μεγίστην εἶχον ἰσχύν καὶ κατώρθουν πράγματα οὐκ εὐκατάρθετα. Ἐν τούτοις ὅμως ἐνταῦθα τούτων μετεχειρίζοντο τὴν ἰσχύν τῶν ἐπὶ βλάβῃ ἢ συζυγῶν· λ. χ. τοῦ Νικοσίου ἦτο τοσοῦτον φιλέκδικος καὶ μετὰ τοσοῦτον ζήλου ἀνεμινύετο εἰς τὰ πολιτικά, ὥστε κατώρθωσε νὰ καταβιβάσῃ ἐκ τοῦ θρόνου τὸν πατριάρχην Διονύσιον Α. Μουσελίμην, διότι ἐφάνη παρκοῦσας τὸν λόγον αὐτῆς. Καὶ ὅμως «ἡ φήμη τῶν Φαναριωτῶν πύξθη, διότι αἱ γυναῖκες τοῦ Φαναρίου ὠμίλουν γνησίως καὶ ἔγραφον μετὰ κομψότητος τὴν μητρικὴν τῶν γλῶσσων.» (Ι. Ρ. Νερούλος).

Ὅλιγα ὑπεσχόμεθα καὶ ἀληθῶς ὀλίγα ἐγράψαμεν, μέλνοντας νὰ ὑπερασπισθῶμεν ὁλόκληρον τάξιν ἀνθρώπων, οἵτινες διέπρεψαν ἐν τοῖς χαλεποῖς ἐκείνοις καιροῖς, οὐχὶ ὅπως ἀντικρούσωμεν τὰ ἐν τῷ «Λαῶ» γραφέντα, ἀλλ' ὅπως δώσωμεν μικρὰν τινα ἀλλ' ἀκριβῆ περὶ τῶν Φαναριωτῶν ιδεάν τοῖς ἀναγνώσταις τῆς φίλης Ἀπανόπης. Ἀδίκως ἐκακίσθησαν, ἀδίκως ἐσκοφαντήθησαν, ἀλλ' ὅμως ἅπασαι αὐταὶ αἱ συνο-

φανταί, οὐδὲν εἰσιν ἀπέναντι τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας. α. Ὁ σους δὲ τούτων ἐπὶ τῆς νεανικῆς ἡμῶν ἡλικίας εἶδομεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἐγνωμεν, ἐθαυμάσαμεν τὰς τε τοῦ νοῦς δυνάμεις, τὴν τῆς εὐφυΐας, κρίσεως καὶ μνήμης δεξιότητα, τὸ πολυμαθὲς πολύγλωττον, τὸ τῶν ἐμπειρῶν τῶν πραγμάτων, ἐπιχειρημάτων εὐεπισθούλων ἐνεργῶν αὐτῶν καὶ δραστήριον, δι' ὧν πλεονεκτήματιν, ὡς οἱ πρὸ αὐτῶν, οὕτω καὶ αὐτοὶ εἰσχωροῦντες ἐν αὐλαῖς τῶν κρατούντων ἐπειθον, καὶ πείθοντες, τὸ κατὰ θυμὸν προῦβαινε βούλευμα. (Κωνσταντῖος Α'. Π. Κ.). Τσαῦτα περὶ τῶν Φαναριωτῶν ἐθεώρησα καλὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ γράψω· καὶ εἰ μὲν ἀρκετὰ καλῶς, εἰς δὲ μὴ ἀσὺγγνωτε, σκιαὶ μακάριαι, ἐὰν φωνὴ ἀδρανῆς ὑφύται οὐχὶ πρὸς ἀπολογίαν ὑμῶν καὶ τῶν καθ' ὑμᾶς· ἀπολογίας ὑμεῖς ἀνάγκη δὲν ἔχετε, ἀπολογίαν ἔχοντες ὁλόκληρον ὑμῶν τὸν βίον. Οἱ Φαναριῶται ἐξέλιπον πρὸ πολλοῦ ἡδὴ, προσενεχθέντες ὡς πρῶτα θύματα εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας, καὶ οἱ ἐπιζήσαντες (ἐὰν ἐπέζησεν τις μετὰ τὰ δεινὰ ἐκεῖνα) εἶναι ἡδὴ ἰσοπολιταί, πᾶν ἄλλο παρὰ ἐπιτροβή· ἡ ἱστορία ζῇ δὲν ἀποθνήσκει· καὶ αὕτη κατέγραψεν ἡδὴ εἰς τὰς σελίδας τῆς ὡς τιμήσαντας καὶ λαμπρύνοντας τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα τοὺς Μαυροκορδάτους, τοὺς Μουρούζας, τοὺς Ὑψηλάντας, τοὺς Καρατζάδας, τοὺς Σούτσους, τοὺς Καλλιμάχας καὶ τὰς σελίδας αὐτὰς καμμία φωνασκία δὲν θέλει ποτὲ ἀμαυρώσῃ. (Σ. Βυζάντιος).

Οὗτοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος· ἀ δ' ἀρετὰ καὶ θαυοῖσι λάμπει (Σοφοκλῆς).

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 22 Ἰανουαρίου 1876.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΘΩΜΑΣ.

Σ. Σ. Π. Δημοσιεύοντες τὴν πραγματείαν ταύτην, ἐν ᾗ διαλαμβάνει ἡ ἀλήθεια πραγματικῶν γεγονότων, περὶ ὧν ἡ ἱστορία τοῦ ἔθνους ἡμῶν μαρτυρεῖ, δὲν δυνάμεθα εἰμὴ νὰ συγχαρῶμεν τὸν συγγραφεῖα αὐτῆς διὰ τὸ φιλόπονον καὶ τὴν αὐταπαρνησίαν αὐτοῦ ὅπως ἀνασκευάσῃ δι' ἀκαταπαρήτῃ ἐπιχειρημάτων μίαν ἐπὶ φορὰν, πράγματα τὰ ὅποια δυστυχῶς δημοσιεύονται πρὸς βλάβην πάντοτε καὶ οὐχὶ πρὸς ὄφελος τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Προσθέτομεν δὲ ὅτι τὰ κατὰ Φαναριωτῶν δημοσιευθέντα κακόβουλον ἔχουσι σκοπὸν, καθόσον παρ' ἡμῖν σήμερον Φαναριῶται δὲν ὑπάρχουσιν, οὔτε τιτλοφόροι ἀλλὰ πολῖται Ἕλληνες. Πᾶν ὅτι λοιπὸν κατὰ ἀνυπαρκτοῦ πράγματος· ἡ ιδέα γράφεται καὶ δημοσιεύεται εἶναι σκιαμαχία μαύρη, ψυχῆς φλογισμένην παθῶν. Καὶ αὐτοὶ οἱ αὐτόχρημα Φαναριῶται, οἱ θυσιάσαντες τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος ἡμῶν οἵτινες μετέβησαν εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, συνηγωνίσθησαν καὶ συνεπολέμησαν καθ' ὅλον τὸν ἱερὸν ἀγῶνα πρὸς Ἑλλάδα μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, ὡς πολῖται καὶ στρατιῶται τῆς πατρίδος, ἀπεκδυθέντες καὶ ἀπορρίψαντες τὰ ἀξιώματα καὶ τοὺς τίτλους τῶν τυράννων μας. Κατερχόμενοι δὲ εἰς τὸν τάφον μόνον τὰ τραύματα καὶ τοὺς μώλωπας τῶν ἐκιντῶν ἔφερον καὶ τὰς ἐθνικὰς εὐχὰς μετ' αὐτῶν καὶ οὐδὲν ἄλλο. Πλανῶνται ἐπομένως οἱ πιστεύοντες εἰς κακόβουλους διαδόσεις περὶ Φαναριωτῶν καὶ Φαναριωτισμοῦ καὶ ματαιοπονοῦσι σκιαμαχοῦντες ὡς ἄλλοι Δονκιῶται.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Τὴν παρελθούσαν Δευτέραν ἐκυρύχθη ἡ ληΐς τῆς Α'. σφ' νόδου τῆς Ζ'. βουλευτικῆς περιόδου τῆς βουλῆς, διὰ τοῦ ἀπὸ 26 λήγοντος ἡδὴ μηνὸς Β. διατάγματος.

— Ἀπὸ τῆς παρελθούσης δευτέρας ἡζήκατο ἡ ἐπὶ δώροδοιᾳ καὶ ἐκβιάσει δίκῃ τῶν δύο πρώτων ὑπουργῶν καὶ τῶν συναϊτῶν αὐτοῖς. Ἀπὸ τῆς 9ης π. μ. ὥρας ἡ πλατεῖα τοῦ βουλευτηρίου ἦν πλήρης, ὡς πλήρης ἦν ἀπὸ τῆς 8ης ὥρας καὶ τὸ θεωρεῖον τῶν κυριῶν. Τὴν 11 ὥραν ἠγεώθησαν αἱ θύραι τοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου καὶ ἀπειροὶ εἰσέρρουσαν εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτοῦ. Τὴν 11ην ὥραν καὶ 10 λεπτά συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ δημοσίου καθηγούρου ἐπὶ τούτῳ σταλέντος παρὰ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν ὁ κατηγορούμενος πρῶτος ὑπουργός Β. Νικολόπουλος, ὅστις καὶ ἐκάθησε εἰς τὴν ἑδραν τῶν κατηγορουμένων. Μετὰ 10 λεπτά εἰσῆλθεν ὁ Ι. Βαλασόπουλος συνοδευόμενος ὑπὸ ἑτέρου ἀστυνομίου. Μετὰ τούτους εἰσῆλθον οἱ Α. Χαριτάκης, Β. Οἰκονομόπουλος καὶ Ν. Πατρίης. Τὴν 11ην καὶ 1/2 ὥραν εἰσῆλθον ὠχροὶ καὶ φέροντες τὸ σημεῖον τοῦ ἀξιώματος τῶν οἱ ἀρχιερεῖς Ἀβερκίος, Λαμπίνης καὶ Σπ. Κομποθέκης. Ἀπαντες οἱ κατηγορούμενοι ἐκάθησαν εἰς τὴν πρώτην σειρὰν, ἀκριβῶς ἀπέναντι τῶν δικαστῶν. Πάντων τὰ ὄματα ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὸ δωμάτιον ἐνθα εὕρισκοντο οἱ δικασταί. Τὴν 12ην ὥραν καὶ 20 λεπτά σιδηροὶ ἐξῆλθον οἱ δικασταὶ καὶ κατέλαβον τὰς ἑδρας τῶν. Συγχρόνως δὲ ἐξ ἑτέρου δωματίου ἐξῆλθον οἱ πέντε εἰσαγγελεῖς ἐν στολῇ καὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ δι' αὐτοὺς κατασκευασθὲν διόργανον ὕψωμα· παρεῖθε δὲ ἡζήκατο ἡ συνεδρίασις. Καὶ ταῦτα μὲν μετεγράψαμεν ἐκ τῆς συναδέλφου «Ἑκφ.» ἡμεῖς δὲ σκοπὸν ἔχομεν νὰ καταχω-

ρήσων εν τῇ ἐφημερίδι μας ἀπασαν τὴν διαδικασίαν τοῦ εἰδικοῦ τούτου δικαστηρίου, ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου ἀρχόμενοι.

— Ἡρξάτο τέλος πάντων καὶ ἡ ἡμετέρα Κυβέρνησις νὰ σκέπτηται περὶ τῆς πολεμικῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ ἔθνους. Ἀξίειπαινος εἶναι ὁ κ. Ὑπουργός τῶν στρατιωτικῶν ὅστις προσκαλεῖ ἐξ ἀπάντων τῶν ταγμάτων, εἰς Ἀθήνας, τοὺς μᾶλλον ἀνεπτυγμένους ὑπαξιωματικούς τοῦ στρατοῦ πρὸς ἐντελεστέραν ἐκγύμνασιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ὅπλου Μυλωνᾶ, δι' οὗ θὰ ὀπλισθῇ ἅπας ὁ στρατός τῆς Ἑλλάδος. Μετ' ὀλίγον γίνεταί ἡ κλήρωσις τῶν νεοσυλῆκτων, ἅπαντες δὲ οὗτοι θὰ καταταχθῶσι εἰς τὰ διάφορα τοῦ στρατοῦ σώματα. Ἡ φάλαγγς τοῦ Πανεπιστημίου ἐξελέξατο ἅπαντας τοὺς ἀξιωματικούς καὶ ὑπαξιωματικούς τῆς ὅσον οὕτω δὲ ἀρχονται καὶ τὰ τακτικά γυμνάσια αὐτῆς. Ἀπαντες οἱ μαθηταὶ τῶν γυμνασίων τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἐνστάς ἔτος θέλουσι κάμῃ ἐναρξιν τῶν στρατιωτικῶν γυμνασίων, καὶ τέλος σκέψις γίνεται περὶ προμηθείας ὅπλων καὶ κανονοστοιχιῶν. Ἐκ τούτων ὅλων δῆλον γίνεταί ὅτι καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς τοῦ ἔθνους βραίνει κατ' εὐχὴν καὶ ὁ τακτικὸς στρατός θ' αὐξηθῇ κατὰ πολὺ. Ἡ ἐθνοφυλακὴ ἐντὸς ὀλίγου ἀνασυνίσταται καὶ ἐλπίς ὑπάρχει ὅτι θὰ ἐπεκταθῇ αὕτη διὰ τῆς γενικῆς στρατολογίας τῶν πολιτῶν. Καὶ δὲ πληροφοροῦμεθα, μετ' ὀλίγον, ἦτοι μετὰ τὴν λήξιν τῆς συνόδου τῆς Βουλῆς, ἡ Κυβέρνησις ἐλευθερὰ μένουσα θὰ σκεφθῇ καὶ περὶ τῆς θαλασσίου δυνάμεως τοῦ ἔθνους. Ἀλλὰ δι' ὅλα ταῦτα, ἴσως εἴπη ἡμῖν τις, ὅτι ἀπαιτοῦνται χρήματα καὶ χρήματα οὐκ ὀλίγα. Πληροφοροῦμεν τὸν περὶ τούτου δυσπιστοῦντα ὅτι χρήματα προσφέρονται παρὰ τῶν βαθυπλούτων ὁμογενῶν ἄφθονα, ἀρκεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ θελήσῃ καὶ τὰ διάφορα πολιτικά κόμματα ἐνούμενα νὰ ἐλθῶσιν εἰς συνάφειαν, ἀφίηοντα δὲ κατὰ μέρος τὰς μικροφιλοτιμίας νὰ συνεσθῶσι περὶ τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ ἔθνους ἐπὶ τὸ ἀρειμανιότερον. Εἴθε αἱ πληροφορίες ἡμῶν αὗται, παρ' ἀξιοπιστοῦ φίλου ἄλλως τε ἀναγγελλόμεναι, νὰ ἐπαληθεύσων, καὶ ἐπέλθῃ οὕτω καλλιτέρας ἡ ἐκτίμησις τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων παρὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, ἅτινα ὡς ἐκ συνθήματος ἐπέπεσαν ἅπαντα καθ' ἡμῶν, καὶ ὑβρίζουσιν ἡμᾶς διὰ τῶν δημοσιογραφικῶν τῶν ὀργάνων, ὡς ἀνικάνους νὰ συνεχίσωμεν τὸν ἀπὸ τοῦ 1821 ἀρξάμενον ἀγῶνα παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν.

— Μετ' εὐχαριστίας πληροφοροῦμεθα ὅτι τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον ἤρξατο νὰ σκέπτηται περὶ τῆς κατασκευῆς πακτωτηρίου καὶ τῆς γενικῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναυπηγείου, τοῦ μόνου ἐν τῇ Ἀνατολῇ διακρινόμενου διὰ τὴν κατάλληλον καὶ κανονικὴν θέσιν του. Καὶ ὅσον μὲν εὐχάριστος εἶναι ἡ ἀγγελία αὕτη διὰ τοὺς συμπολίτας μας, τόσον δυσάρεστος εἶναι τὸ νὰ βλέπωμεν τὴν ἐννοίαν τῶν κ. Συμβούλων, ἐνῶ περὶ τοιούτων σπουδαίων καὶ ζωτικῶν διὰ τὴν πόλιν ἔργων πρόκειται νὰ κατατρέβωσι τὸν χρόνον τῶν αὐτῶν ἐργῶν, τῶν πολιτικῶν περὶ ἐποικισμῶν ζητήματα, τρόπον οὐ τόσον ἐμπέποντα εἰς πολυμελὲς σώματα πρὸς ἀλλήλους τηρούντων. Εἴθε τὰ ὀλίγα ταῦτα νὰ ἀποτρέψωσι τοὺς ὡς εἴρηται κ. Συμβούλους τῆς ἐπαναλήψεως τοιούτων οὐ τόσῳ εὐάρεστων συζητήσεων.

— Μετ' εὐχαριστίας δημοσιεύομεν ὅτι τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ ἡμετέρου Δήμου ἐψήφισατο ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν διοικήτων δραχμῶν ὑπὲρ τῆς σχολῆς τῶν ἀπόρων παιδῶν, καὶ δραχμὰς 35,000 πρὸς ἀνέγερσιν δύο δημοτικῶν Σχολείων. Ἀμφότεραι αἱ πράξεις αὗται, ὑπέρτεροι παντὸς ἐπαίνου εἶναι, τιμῶσι τοὺς περὶ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἀπόρων συμπολιτῶν μας οὕτω σκοπιμῶς διαθεμένους τὸν Δημοτικὸν πλοῦτον.

— Ἀξία παντὸς ἐπαίνου εἶναι ἡ Ἀστυνομία Ἑρμουπόλεως διότι κατέσχευε τὰς πλάστιγγας τῶν πολιτῶν, ὅσαι ἦσαν ἀνακρίβεις καὶ ἐξηνάγκασαν αὐτοὺς καὶ ταύτας καὶ τὰ ἐλλειπῶς ἔχοντα σταθμὰ αὐτῶν νὰ ἐπιδιορθώσωσι καὶ συμπληρώσωσιν. Οὐχ ἥττον εἶναι ἀνάγκη νὰ προσαχθῶσιν ἐνῶπιον τῆς δικαιοσύνης οἱ οὕτως ἐλλειπῶς τὰ τρόφιμα πωλοῦντες. Διότι ὅταν εἰς ἕκαστον ζυγισμὰ κλέπηται ὁ τὰ τρόφιμα ἢ τοὺς ἰχθύς πολλῶν 20 καὶ 25 μόνον δράμια, ἔπειτα ὅτι ἐάν ἐπαναλάβῃ τὴν ἀπάτην ταύτην ὁ πωλητὴς ἑκατοντάκις τῆς ἡμέρας, ὠφελεθῇ 2,500 δράμια, ἦτοι ἐξ ὀκάδας καὶ τι πλέον, ὅπερ τὸ ἔσχατον καὶ τὸ μᾶλλον ἀσυνηθιστὸν τῆς ἀδικίας ὅριον. Ἐλπίζομεν ὅτι μία συχνὴ ἐπίβλεψις παρὰ τῆς Ἀστυνομίας καὶ μία αὐστηρὰ ἐκ μέρους αὐτῆς καταδιώξις κατὰ τῶν ἐπιμενόντων εἰς τὸ οὕτως αἰσχρῶς καὶ δολίως ὠφελεῖσθαι, θέλει ἐξαλείψῃ τὴν ἀπάτην ἐκ τῆς ἀγορᾶς τῶν τροφίμων.

— Αὐριον τελεῖται ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Μεταμορφώσεως ἡ ἐορτὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, καθιερωθεῖσα παρὰ τοῦ Δήμου ὡς ἐορτὴ τοῦ ἐνταῖθα Β. Γυμνασίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων. Τὸν συνήθη κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην λόγον ἐκφωνήσει ὁ πανοσιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Διευθυντὴς τῆς Ἱερ. Σχολῆς κ. Μεθόδιος.

— Δύο ἔχομεν ν' ἀναγγελλώμεν πτώσεις γενομένας τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, τὴν μὲν πρώτην τοῦ χρωματοποιοῦ κ. Μ. Κατσιμαντῆ, καταπεσόντος ἀπὸ τοῦ καπνοδόχου, ἔνθα εἶχεν ἀναβῇ ὕψος ἐπιφέρει μικρὰν ἐν αὐτῷ διόρθωσιν ἐπὶ τῆς ἀτμομηχανῆς τοῦ ἐργοστασίου του, τὴν δὲ δευτέραν τῆς γραφεῖός μας κειμένης ἐκκλησίας τῶν Δυτικῶν καθ' ἣν ὦραν ἐπεμύστριζεν αὐτό. Καὶ ὁ μὲν κ. Κατσιμαντῆς, καὶ τοῖς ἐπι-

κινδύνως πληγωθεὶς κατὰ τὴν κεφαλὴν, λέγεται ὅτι διατελεῖ ἐκτὸς κινδύνου, ὁ δὲ Τήνιος ἐργάτης ἐξέπνευσεν αὐθωρὶ καὶ ἐτάφη τὴν αὐτὴν ἡμέραν, συνοδευθεὶς παρὰ πλήθους λαοῦ, ὅστις προέπεμψεν αὐτὸν μέχρι τοῦ τάφου. Ἡμεῖς δὲ εἰς μὲν τὸν πρῶτον εὐχόμεθα τελεῖαν ἀνάρρωσιν, εἰς δὲ τὸν δεῦτερον τὴν ἐν κόλποις Ἀβραάμ ἀνάπαυσιν.

— Ἐντὸς τῶν στενωπῶν αἵτινες ὑπάρχουσι πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ Γυμνασίου ἀκαταπαύστως, καὶ ἰδίως ἐν ταῖς ὥραις τῆς διδασκαλίας, ραβηταὶ τινες ἀπὸ τοῦ σχολείου ἀποδιδράσκοντες ἐξακολουθοῦσι νὰ παίξωσι μὲ λεπτὰ καὶ νὰ καπνίζωσι, μεταχειριζόμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ γλῶσσαν κακοήθη καὶ πλήρη βλασφημιῶν ἐκφράσεων. Βεβαίως δὲν εἶναι ἔργον τῶν διδασκάλων ἢ τῶν προϊσταμένων τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου νὰ περιορίσωσι τοὺς τοὺς ἡ Ἀστυνομία ὅμως καὶ οἱ τοιοῦτοι παῖδες ἔχοντες γονεῖς ὀφείλουσι νὰ προνοήσωσι περὶ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῶν νέων τούτων, ἢ μὲν συλλαμβάνουσα καὶ παραδίδουσα τοὺς τοὺς εἰς τοὺς ἀδιαφοροῦντας περὶ αὐτῶν πατέρας, οἱ δὲ τρέποντες αὐτοὺς εἰς τέχνας ἢ ἄλλα ἔργα, ἐὰν δὲν αἰσθάνονται μὴδ' ἔχουσι κλίσιν πρὸς τὰ γράμματα. Ἄλλως δὲ θέλει ἦναι λυπηρὸν ἢ μὲν κοινωνία νὰ προσπαθῇ νὰ μεταβάλῃ εἰς χρηστοὺς πολίτας τοὺς ἀπόρους καὶ ἐγκαταλελειμμένους παῖδας, οἱ δὲ χρηστοὶ πολῖται νὰ ἀφίησιν τὰ τέκνα αὐτῶν νὰ πληρώσωσι μετὰ μικρὸν τὸ κενὸν τῶν φαυλοβίων καὶ ἀέργων, ὡς παραμελοῦντες τὴν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν υἱῶν τῶν.

— Σφόδρα ἐλυπήθησαν οἱ γονεῖς τῶν παρὰ τῷ Δημ. Παρθενωγαγεῖο φοιτῶντων κορασίων, διὰ τὴν ἀνευ οὐδενὸς λόγου ἀπόλυσιν τοῦ μόνου διδασκάλου τῆς Καλλιγραφίας κ. Εὐτυχίου Ταραντίνου, νέου χρηστοῦ καὶ ἱκανοτάτου. Ὅθεν παρεκλήθημεν καὶ δημοσφαιρὰ νὰ ἐξαίτησωμεν ἐν ὀνόματι αὐτῶν παρὰ τοῦ κ. Δημάρχου Ἑρμουπόλεως τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ προσγινόμενου αὐτοῖς ἀδικήματος τούτου τοῦ ὅπερ ἀσμένως συνιστᾶμεν εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Παρθενωγαγείου κ. Κοζαδίνον καθὼς καὶ εἰς τὸν κ. Βεφιαδάκη ἐλπίζοντες ὅτι θὰ εἰσακουσθῶμεν χωρὶς νὰ ἐπανελέθωμεν.

— Τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἐνῶ ἐκκαθαρίζετο τὸ ἐνώπιον τῆς Ἀστυνομίας κείμενον φρέαρ, οἱ ἐν αὐτῷ ἐργάται ἐύρον διάφορα κιβώτια νομίσματα, ἦτοι τὰλληρα Ἀμερικανικὰ καὶ Ὁθωμανικὰ, πρὸς δὲ καὶ λίρας Ὁθωμανικὰς καὶ φλωρία. Τὰ νομίσματα ταῦτα, ὡς πληροφοροῦμεθα, ἤρξαντο νὰ κυκλοφορῶσιν εἰς τὴν ἀγορὰν μας πρὸς μεγίστην βλάβην τῶν ἐμπορευομένων καὶ ἰδίως τῶν πωλούντων τρόφιμα. Τὴν εἶδον ταύτην φέροντες εἰς γνῶσιν τῆς Ἀστυνομίας, παρακαλοῦμεν τοὺς προϊσταμένους αὐτῆς νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς ἐξαφανίσεως τῶν τοιούτων νομισμάτων, τοὺς δὲ συμπολίτας μας νὰ προσέχωσι ἵνα μὴ ἐξαπατηθῶσιν ἐὰν δὲ τοῖς παρουσιασθῇ κανὲν τοιοῦτο νόμισμα νὰ καταγγέλλωσι τὸν φέροντα αὐτὸ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν ὅπως ἀνακαλυφθῶσιν οὕτως τὴν κάτοχον αὐτῶν.

— Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Ῥόδου εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ «Πρωῖνου Κήρυκος» ὅτι ἡ Α. Ε. ὁ Διοικητὴς Διλαδερ πασᾶς πληροφορηθεὶς ὅτι ἐν τῷ λιμένι Σύμης εὐρίσκειται γολέττα, φέρουσα λαθρεμπόριον πυρίτιδος ἐξαπέστειλε πρὸς σύλληψιν αὐτῆς τὸν ἐν τῷ λιμένι τῆς νήσου σταθμεύοντα αὐτοκρατορικὸν ἀκταῖωρον, ὅστις καὶ καταλαβὼν αὐτὴν μετὰ τῆς νήσου Σύμης καὶ Βοζοῦκ ἐρρυμούκησε μέχρι Ῥόδου. Ἡ γολέττα αὕτη «Ἀπτή» καλουμένη καὶ χωρητικότητος 75 τόνων διωκεῖτο ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Ἰωσήφ Σαχίν, ὅστις διεκέρυξεν ὅτι ἐναυλώθη ἐκ Σύρου 600 βαρέλια πυρίτιδος καὶ 100 σάκους νίτρου, ὅπως μεταφέρῃ αὐτὰ εἰς Βηρυττόν, ἐνῶ κατὰ τὸ δηλωτικὸν τοῦ τελωνείου Σύρου τὸ φορτίον τοῦτο ἦτο προωρισμένον διὰ τὴν Κύπρον. Ἐνηργήθη ἀνάκρισις τοῦ πληρώματος. Εἰς τίνα ἄρα γε ἀνήκει τὸ φορτίον τοῦτο;

Μετὰ λύπης ἤκουσε τὸ κοινὸν τῆς ἡμετέρας πόλεως τὸν θάνατον τῆς μητρὸς τοῦ κ. Ἐπαμεινώνδα Δεληγεώργη, Χρυσήτιδος, ἐπισυμβάντα αὐτῇ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἐν Μεσολογγίῳ. Ἡ ἐνάρετος αὕτη καὶ εὐτυχὴς διὰ τοὺς ἀξιολόγους υἱοὺς τῆς μήτρ, τὸ τέλος τοῦ ἑαυτῆς βίου προαισθανθεῖσα, μετεκαλέσατο παρ' ἐκυτῇ τὸν πεφικμένον υἱὸν τῆς Ἐπαμεινώνδας ἐνθεν μὲν ὅπως παριμυθῇ παρὰ τὸ ἴδιον πλευρὸν ἔχουσα αὐτὸν κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ βίου τῆς στιγμᾶς, ἐνθεν δὲ καὶ ὅπως αἱ χεῖρες αὐτοῦ τῇ κλείσωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ δάκρυά του βάνωσι τὸν νεκρὸν αὐτῆς, ἐν πάσῃ τιμῇ καὶ ἀξιοπρεπεῖα κηδεύομενον. Εὐτυχεῖς εἶναι οἱ γονεῖς οἱ τοχόντες τέκνων τοιούτων, γλυκὺς δὲ ἐπέρχεται αὐτοῖς καὶ λίαν παρήγορος ὁ θάνατος, ὅταν προαισθάνονται ὅτι αἱ χεῖρες αὐτῶν θὰ τοῖς περιβάλωσι τὰ ἐντάφια καὶ τὰ χεῖλη αὐτῶν θὰ τοῖς ἐπαφῶσιν ἐπὶ τοῦ τάφου τὸν ὕστατον ἀσπασμόν. Πιστεύομεν δὲ ὅτι μεταμέλονται ἤδη καὶ ὅσοι ἐκ τῶν συναδέλφων ἠθέλησαν νὰ χαρακτηρίσωσι τὴν φιλομήτορα ταύτην καὶ φιλόστοργον προσέλευσιν τοῦ κ. Δεληγεώργη εἰς τὰς μητρικὰς ἀγκάλας πολιτικῶν περιβαλλομένων σκοπὸν, λησμονήσαντες τὸ πολλὰκις παρ' αὐτοῦ ἐπαναληθὲν ἐν τῇ Βουλῇ, ὅτι ἐπιθυμεῖ ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὴν ἐπικράτησιν τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, διότι ἐκ ταύτης προσδοκᾷ τὴν παγίωσιν τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως, καὶ ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἔθνους ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἀκαταστασίας καὶ ἀθλιότητος. Ἐν τέλει συλλυπούμενοι ἀμφοτέρους τοὺς κ. ἀδελφούς Δεληγεώργη ἐπὶ τῇ στερήσει μητρὸς τὸσῳ χρηστῆς

ὅσω καὶ πολυτίμου, δεόμεθα ὅπως ὁ Κύριος τάξῃ αὐτὴν ἐν ταῖς τῶν δικαίων σκηναῖς.

Τὴν προσεχῇ δευτέραν, 2 Φεβρουαρίου, τελεῖται ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίτου συμπολίτου ἡμῶν

ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΓΑΛΑΤΗ.

Ὅθεν παρακαλοῦνται οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι αὐτοῦ ὅπως παρευρεθῶσι καὶ ἐνώσωσι τὰς εὐχὰς αὐτῶν, μετὰ τῶν δεήσεων τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ὁ κ. Σαλβατώρ Τσερόνε, καλλιτέχνης τῆς ζωγραφικῆς, σκηνογραφίας καὶ διακοσμήσεως, εἰδοποιεῖ τοὺς συμπολίτας μας ὅτι διαμένων ἐνταῦθα ὡς σκηνογράφος τοῦ θεάτρου «Ἀπόλλων», δέχεται νὰ ἐκτελέσῃ οἰανδήποτε καλλιτεχνικὴν ἐργασίαν, ἦτοι διακοσμήσεως αἰθουσῶν, δωματίων κλπ. Οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐκ τῶν συμπολιτῶν μας νὰ τῷ δώσωσι παραγγελίας, ἀποταθῶσιν πρὸς τὸν ἴδιον ἢ πρὸς τὸν ἐν τῷ οἰνοπωλείῳ τοῦ κ. Πολιτάκη ἐργαζόμενον κ. Θ. Σ. Οἰκονομόπουλον, βέβαιον ὅτι θέλουσι μείνῃ λίαν εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ἐργασίας του. Ὁ αὐτὸς καλλιτέχνης ὑπόσχεται νὰ ἐκτελέσῃ ἐργασίας ὅλως νέας καὶ ἀγνώστους εἰσέτι τοῖς συμπολίταις μας.

Εἰς τὸ κατὰστημα τοῦ Κυρίου Π. Μαρκότση, εὐρίσκονται τὰ ἀκόλουθα εἶδη προμηθευόμενα ἐκ τῶν πρώτων ἐργοστασίων τῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας, ἦτοι: Λάμπαι πετρελαίου μετάλλιναι, ἐκ πορσελάνης καὶ ἀπλῆς ὑέλου παντὸς σχεδίου καὶ μεγέθους, δηλ., τραπέζης, κρεμασταὶ τοίχου, χειρὸς κτλ. σωλῆνες φυτίλια, καθαριστήρια σωλῆνων, φανελίδια, σφαῖραι λαμπῶν, δοχεῖα πετρελαίου, κρυστάλινα, χρωματιστὰ καὶ ἐξ ἀπλῆς ὑέλου. Καθρέπται μετὰ καὶ ἀνευ κορινθίων, διάφοροι εἰκόνες, φωτογραφίαι τῶν Α. Α. Μ. Μ. τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης, διάφορα κορινθία ὠσείδεις, τετραγώνιοι καὶ εἰς ῤῥηγας, διάφορα σύρματα πλεκτά, ὑέλοι παραθύρων παντὸς μεγέθους καὶ χρώματος. Πωλεῖται πετρελαῖον Ἀμερικῆς πρώτης ποιότητος εἰς κιβώτια, ὑπὸ διαμετακόμισιν ἐλευθέρᾳ, καὶ λιανικῶς.

Εἰς τὸ αὐτὸ κατὰστημα κατασκευάζονται διάφορα σκεύη φανοποιείου δι' οἰκίας καὶ πλοῖα πρὸς δὲ μεταποιεῖνται καὶ λάμπαι ἐλαίου εἰς λάμπας πετρελαίου.

Οἱ γνωστοὶ ἀδαμαντοπῶλαι τῆς πόλεώς μας κ. κ. Φρανσουᾶς Πεῖρετ καὶ γιοὶ ἐκόμισαν ἐσχάτως ἐξ εὐρώπης καὶ ἐπλούτισαν τὸ ἀδαμαντοπωλεῖον τῶν μετὰ διάφορα χρυσὰ καὶ ἀδαμαντοκόλλητα κοσμήματα διὰ μελονύμφους μετὰ ἀλύτους καὶ ὠρολόγια χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ διὰ κυρίας καὶ ἀνδρας καὶ ἐν γένει ἐκόμισαν ἀρίστης ποιότητος καὶ παντὸς εἶδους κοσμήματα, ἅτινα πωλοῦσιν εἰς λίαν συγκαταβατικὰς τιμὰς. Εἰς τὸ αὐτὸ κατὰστημα ὑπάρχουσι καὶ ὑέλοι (τζάμια) διαφόρων μεγέθων διὰ παράθυρα κλπ. Οἱ βουλόμενοι προσελθέτωσαν καὶ θέλουσι μείνῃ λίαν εὐχαριστημένοι.

Ὁ κ. Παναγ. Σάλτας ἡνοίξεν μακαρονοπωλεῖον ἴδιον κατὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῆς Πλατείας Λεωτσάκου, ἐν ᾧ πωλεῖ ἄλευρα διάφορα, πάντα τὰ εἶδη τῶν ζυμωδῶν σκευαστῶν, διάφορα ὀσπρία, ζιχαριν, καφὲν καὶ ἄλλα ἐδώδιμα κάλλιστα μὲν τὴν ποιότητα μετριώτατα δὲ τὴν τιμὴν. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὸ μακαρονοπωλεῖον τοῦ θέλουσι μείνῃ λίαν εὐχαριστημένοι.

Τὸ ἐμπορικὸν τμήμα τῶν ἐν Σύρῳ Πρωτοδικῶν τῇ αἰτήσεϊ τῆς Μαρίας χήρας Ἰω. Καπάνηζης ἢ Σμυρναίου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 59 ε. ε. ἀποφάσεως τοῦ ἐκλήρυξεν εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως τὴν Μιχαὴλ Ἰω. Σμυρναῖον, κρεοπώλην, κάτοικον Ἑρμουπόλεως, διορίσαν εἰσηγητὴν μὲν τὸν ἐμπορικὸν Νικόλ. Ράλλην καὶ πράκτορα τὸν Ἀντώνιον Μαυρογορδάτον. Ἐν Σύρῳ τὴν 27 Ἰανουαρίου 1876.

Ὁ πληρεξούσιος δικηγόρος
Γ. ΓΕΡΑΡΔΗΣ.